

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор!
на чверть року 5 кор.
на місяць 170 кор.

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмем милости — віра не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
«Рім неділь і руских свят
в 1/2 год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. л.
«Л. Дзюбровського (Хорунжии). Екс-
педиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дари і приватні донесеня по
3) с. від стрічки.

Рускі гімназії в польській прасі.

Вчорашна Gaz. Narodowa подала в по-
слідних вістях ось яке донесенє зі шкіль-
ної комісії:

«На нинішнім засіданні соймової шкільної
комісії зложив репрезентант шкільної ради кра-
євої, інспектор др. Герман, іменем сеї власти за-
яву, що в справах агітацій і демонстрацій, у-
строюваних молодіжкою в деяких (котрих? — *Ред.
Русл.*) середних школах, Рада шкільна краєва при-
мінила вже відповідні средства, а признаючи не-
безпечність такої агітації, в будучности в най-
енергічнійший спосіб наложити їм заперу.

«Не потребуємо додавати, — коментує «На-
родуфка» — що се відноситься до руских (?)
гімназій, передовсім в Перемишлі, Тернополі
і Коломиї, які, як то вже підношено навіть в
соймовій дискусії — стали гніздами пайдокра-
тичної (?) агітації і культивували радикальну
пропаганду».

До сего коментаря додає Kurjer lwowski
ось яку замітку:

«В такий спосіб «Газета народова» уроблює
опінію для справи утворення рускої гімназії в
Станиславові. Гарна прелюдія до дискусії в
справі наміреного креованя рускої гімназії».

Коли для Kurjer-a креованє станисла-
вівської гімназії є наміреним, то «католи-
цький» Przedświt в своїй християнській
справедливості голосить:

«Соїм не дасть піддурити ся Відневи, ані
русским угодовцям, ані також не перестрашить
ся обструкцією, сецесією, чи неласкою п. Кер-
бера — бо зрозумів вже народовий інте-
рес, а сей наказує єму зірвати з дотеперішнім
сентименталізмом. На руску гімназію в Стани-
славові не буде ніяк згоди!»

Не без того, щоби Przedświt не аргумен-
тував того свого висказу. Кажє, що рускі гімназії
се не научні, а політичні школи, а на доказ то-
го наводять, що одна партія (!) Русинів отверто
виступає против сих гімназій, бо они витворю-
ють лиш завязіть і партийну ненависть. «Там
молодїж, від дитини запровадена до ненависти,
отже до негачії, з природи річи в пізнійшій
життю остає в тім, уміє тільки бурити, не потра-
фить будувати. Отже в імя спільних, ідентичних
польско-русских інтересів, — нова руска гімназія
не може повстати!»

Гарна спільність, ідеальна ідентичність!
Przedświt помилив ся в адресі, бо як-раз
те все належало-б примінити хіба до поль-
ских шкіл. Там вже від букваря почина-
ють дитину лише політично-воєнною істо-
рією давньої Польщі, почавши від «Ванди,
по не хцяла Немца» і «Щербца Болєслава
Хроброго», а скінчивши на «Москалях і
Гайдамаках» та різних польских повстанях.
Досить переглянути польські і рускі читан-
ки і підручники словесности, щоби пере-
свідчитися, що як-раз руска школа при-
няла більше гуманітарний і культурно-пра-
ктичний напрям, а польська плекає шовінізм
з історично-воєнною закраскою.

Коли польська дитина в людовій школі
декламує: «Не пора нам служиць Немцові,
не пора Москальом се кожиць» — то се
тільки вплив шляхотної любови до вітчиз-

ни, яку плекати є завданєм поль-
ської школи, але коли Русин, не шкільна
дитина, борони Боже — засьпіває: «Не
пора Москалеви і Ляхови служити!» — то
се вже «борба», се вже «гайдамацтво», се
уже «шерженє ненависті» і т. д. Ні, пано
ве гакатисти, ми також маємо право жити,
право чути, маємо право цінити свою ми-
нувшину і плекати ідеали будучини. Не о
ненависть нам ходить, а о власне досто-
їнство, щоби стерти з себе пятно раба,
щоби станути побіч вас, як гідні з гідними,
рівні з рівними!

Заміти, немов би руска школа плекала
ненависть, є тільки злобними видумками, а
покликуванє ся на москвофілів неретельною
перфідією, бо прецінь всякому звісно, чо-
му то они є принципіальними противниками
українсько-русської школи. А що-до опіки та
старань за наше добро, яку нам прирікає
Przedświt в польскім імені, відповімо єму,
яко католикови, словами Христа: ідіть і
ділайте справедливість! Не ласки, не до-
бродійности, ані «сентименталізму польско-
го» ми жадаємо, але жадаємо справедли-
вости, яка належить ся кождому народові,
кождому чоловікові.

З інших польских часописий тільки
одно *Słowo polskie* посмішило ся з обшир-
нішим коментарем до того комунікату, до-
носячи, що комісія ухвалила умістити по-
висшу відповідь правительства в своїм
справозданю в цілости. Але сама комісія
бачила ризиковність виступленя «польского
правительства», себ то краєвої шкільної
ради з такими неоправданими замітами су-
против руских гімназій, бо в ній дали ся
чути голоси, що правдоподібно цен-
тральне правительство спараліжує
«добрі наміри» краєвої ради шкіль-
ної. І справді не тільки Русини мають се
пересвідченє, завдяки польскому шовіні-
змови, але і богато Поляків твердить, що
справедливість можна найти хіба у Відні.
Бо і деж справді ті позначки агітації, полі-
тикоманії, пайдократизму і годівлі ненави-
сти супротив Поляків між рускою гімнази-
альною молодіжкою? Подайте реальні факти!

Чи може має бути доказом на те хо-
роблива манія управителя тернопільської гі-
мназії, як се ми виказали були в наших
дописах? Бути може. бо хоть п. Калитов-
ський «чистив і чистить» свою гімназію
так, що перевів справжню маса кру-
учеників, то польські гакатисти ще завсїгди
кладуть єго пять низших гімнази-
яльних кляс, з яких складає ся гімназі-
я, на чолі «віхшицьельских руских школ
середніх» і означують як небезпечне гні-
здо гайдамацтва і всяких ізмів! Або хіба
за доказ має стати звісне виступленє о. Се-
мйонова против коломиїської гімназії з по-
ручення коломиїської амбасади? А вкінці що
управнює гакату клеймити перемиску гі-
мназію; прецінь послїдне донесенє «Наро-
дуфки» про демонстрацію підчас зборів
Качковського показало ся простою брехнею.

А натомість ми могли би вказати на
цілий ряд фактів, які стануть незбитими
доказами розполітикованя та розагітованя
серед польської молодіжи по гімназіях.
Жадна повстаньча демонстрація не відбуде

ся без гімназіальної молодіжи. Польські гі-
мназіясти сьпівають на цминтари «за поле-
глих богатеруф», они машерують через
місто на «гицльську гору» на місце страче-
ня Капусціньского, де сьпівають повстанчі
пісні, они демонструють перед памятником
Кіліньского. Се вже традиційні, сказати-б,
офіційні маніфестації «воєнного духа»
польської гімназіальної молодіжи, а від ча-
су до часу проявляє ся він в галасливих
демонстраціях на улицах Львова, або ви-
биванем шиб в чужосторонних консулятах.

Тож злоба і вигадки польської праси
не закрийють правди, не затемнять нашої
справедливої справи. Наші гімназії пони-
мають своє завданє дуже поважно і під тим
зглядом стоять богато висше чим польські.
Серед повени всепольского шовінізму, яка
в послїдній добі залила наш край, наші
рускі гімназії є оазами австрійської думки,
в якій наш нарід єдино бачить свою буду-
чність і правдивого, австрійского патріоти-
зма. На доказ сего можемо навести факт,
що пр. гімназіясти в Равщині обходили
підчас ферий день цїсарских уродин торже-
ственным вечером для ширших кругів се-
лянства і публики. Хоть се може і мало-
значний факт, але нехай почванять ся по-
дібним польські гімназіясти, то тоді ми цо-
фнемо своє тверденє, що виводи п. Гер-
мана як референта шкільної ради
краєвої були актом обжалованя
не рускої, але польської моло-
діжи гімназіальної.

Ситуация на Угорщині.

На своїх довгих авдієнціях гр. Куен мав
предложити цїсареві два способи виходу з тепе-
рішної трудної ситуації: або енергічно виступи-
ти против опозиції через розвизанє парламенту
і розписаня нових виборів, або компроміс на під-
ставі взаїмних уступок. Хотий монарх слухаючи
1 1/2 годинних реляцій, не відозвав ся ані словом
і не дав півзвати своєї гадки, то в єго найблиз-
шій окруженю існує пересвідченє, що на пер-
ший спосіб цїсар не згодить ся, бо се було би
рівнозначне із знасилуванем конституції тим-
більше, що стало би ся підчас стану ex lex.

На дорогу компромісів поступить дальше
полагодженє теперішного угорского пересилєня,
як видно з того, що цїсар покликав вчєра до
себе давного президента міністрів Кольмана
Селя. Вправді до тепер думають, що Сель не
одержить єще порученя до утвореня нового ка-
бінету, але що цїсар ужив єго як посередника
до пересправ з опозицією. Колиж ті переговори
довели би до корисних вислїдів, то Сель обїме
місію утвореня кабінету і поверне до керми у-
горского правительства.

Се покликанє досвідного і симпатичного
полїтика Угорщини до довірочної місії, викли-
кало в Угорщині як найліпше враженє. Певним
є, що гр. Апонї не буде Сельови робити переп-
он, пересвідчивши ся, що єго власна кандида-
тура на президента міністрів не має виглядів.
Запевненє собі прихильности такої впливової
личности, як Апонї має чимале значінє, хотий
і без того цїле ліберальне сторонництво стане
широ і рішучо по стороні Селя. Надїють ся, що

і опозиція зробить для него більші уступки, бо загалом дають вираз тому пересвідченню, що тільки один чоловік є в Угорщині; що зможе завести лад серед теперішньої путанини, а ним є Кольман Сель.

Краєві сойми.

В Буковиньскім соймі пос. Василько вніс вчера інтерпеляцію в справі протегованя галицьких продуцентів і торговельників при роздаваню достав станиславською дирекцією державних залізниць. Пос. Штрахер предложив внесенє за утворенєм висшого краєвого суду в Чернівцях, а також інтерпеляцію в справі підпирания промислових підприємств на Буковині. Пос. Скедль підпирав своє внесенє о зміну виборчої ординації до сойму.

Чеський сойм радив над внесенєм пос. Янди що до розширення виборчого права до сойму. Німецке поступове сторонництво заявило ся за розширенєм під тим услівєм, що будуть утворені національні курії з правом «veta». Таке саме жаданє поставили Всейміці. Дальші чеські бесідники підпирали внесенє і полемізували з выводами Німців, як непрактичної і небезпечної новости. Вкінці ухвалено вибрати комісію з 24 членів і переказати їй всі внесеня дотично реформи. Підчас голосованя соціалісти демонстрували окликами: Нехай живе загальне право голосованя! Ганьба Молодохам! Маршалок казав опорожнити галерію, що не пішло так легко. По опорожненю галерій палата радила дальше і вичерпала дневний порядок.

В моравскім соймі вніс між иншим пос. Перек нагле внесенє о утворенє повітових рад. В своїй промові висказав ся, що коли Німці не будуть голосувати за тим внесенєм, то покажуть, що хотять борби, а на се Чехи не остануть довжні відповіді. Речник Німців заявив, що они годять ся на meritum внесеня, але є противні єго наглости. В голосованю відкинєно наглість 51 голосами против 51.

В країнськім соймі прийшло до немилі авантюрки. Пос. Сустершиц заінтерпелював президента краю, скільки правди є в донесеню Grazer Tagespost, немов то соймова сесія має бути небавом закрыта? Президент краю відповів, що в тім донесеню нема ні крихітки правди, що він не стоїть в жадній звязи з дотичним дневником і що Сустершиц непотрібно запалює ся. На те повстав великий гамір, а Сустершиц підбїг, грозючи пистюками, аж до пра-

вительственної лавки і піднесенєм голосом крикнув: «Поводїть ся прилично. Н не є вашим парубком. Ми вже вас навчимо, як належить ся прилично заховуватись». Повстало велике замішанє; Сустершица оплескувано. Президент краю в дальшій своїй промові зажадав приликания Сустершица до порядку, а Сустершиц відмовив єму права жадати, щоби посла приликано до порядку. По довгій дискусії президент палати приликания Сустершица до порядку, а на дотичне питанє заявив, що не має права приликати також і президента краю до порядку. Відтак відбуло ся тайне засіданє.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні кварталу просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядю о вирівнанє залогостий, та о приєднуванє нам нових передплатників.

Новим передплатникам вишлемо даром, о скільки запас вистанє, всі попередні числа з фейлетоном «Записки лікаря».

На грошевих переказах просимо дуже читко виписувати адресу: «Адміністрація часопису Руслан».

НОВИНКИ.

— **Календар.** В четвер: руско-кат. Евфрозина, Пафрут.; рим.-кат. Бригіти. — В пятницю: руско-кат. Йоана Богослова; рим.-кат. Діонизия, Вінкентия.

— **В справі рускої гімназії** в Станиславові покликано до Відня віцепрезидента краєвої ради шкільної, д-ра Плажка.

— **Проти кого сойм демонструє?** Становиско галицького сойму супроти отвореня рускої гімназії в Станиславові влучно оцінили віденьські часописи. Montags-Pressе пише, що відклонєнєм жаданя Русинів в справі станиславської гімназії «галицький сойм задемонстрував би не лише проти правительства але і проти Корони». Montags-Pressе зовсім не помиляєсь, пишучи єї слова, коли зважити, що сказав монарх до посла Барвіньського дня 18. м. в намісниківській палаті.

— **Заборона академічного віча.** З жалем мусимо зазначити, що сенат львівського університету замість лагодити напружені польско-руські відносини на університеті, заняв вороже становиско супроти укр.-руської академічної молодіжи, бо заборонив їй устроїти віче в мурах університету. Таке становиско сенату не може вплинути на успокоєнє розбурханих умів, а тим більше їх запалює. Як зачуваємо, замість заповідженого а не дозволеного сенатом публичного віча академічного на університеті має відбути ся довірочна нарада.

— **Цофаять ся на цілій лінії.** В справі мнмих розрухів в Могилеві доносять N. fr. Presse що

Alliance Israelite одержала певну вість з достовірного жерела, що анї в Могилеві над Дністром, анї над Дніпром не було жадних антижидівських розрухів і ціла вістка є якоюсь містифікацією. Жиди самі найгірше роблять, алярмуючи суспільність такими видуманими вістками. Czernowitzer Tagblatt доносить приміром, що в Калуші також заносить ся на різню жидів, бо якось баба мала сказати: «Чекайте, ви жиди, вас еще видусять як щурів». Бабу арештовано і пересвідчено ся після єї візнань, що она чула вістку про бите жидів в одній жидівській родині, як жиди самі про те розповідали, немов то в Калуші також не богато бракує, щоби жидів побили Жиди зроблять з мухи вола, а всеполяки вже і хотіли би з такого вола улечи печеню..

— **Цісар уділив з власних фондів 200 К** за помози на докінченє будови церкви в Стинаві горішній, страйського повіта.

— **Сумна вістка.** На днях одержали ми сумну вістку про тяжку недугу нашої поважаної авторки «Землі», п. Ольги Кобилянської. ВПоважана писателька перебуває стало в Чернівцях, де від двох неділь лежить в домі своїх родичів, терпячи тяжко на ревматизм і запалєне сугавів. Заходить обава, що ревматизм сей, який дійшов вже до грудий, може вдарити на серце.

Ся сумна вістка діткне жалісно всіх почитателів талану нашої знаменитої писательки і ми нетерпеливо ждемо на дальші, більше вірадрні вісти. — При тій нагоді позволимо собі висказати наш жаль, що ніхто з церковедких дєбродїв — не був ласкавий повідомити ширший загал про недугу п-ні Кобилянської, — яка тягне ся вже два тижні, і про котру ми довідуємо ся аж... з Кракова!

— **Пошестні недуги.** З Винник і з Чижикова коло Львова доносять нам, що там сильно лютує коклюш. В Чижикові умерло в протягу одного місяця 19 дітий. Вчера дня 6. с. м. лежало на смертній постели пятеро дітий. Ся гризна майже невилічима недуга пожерає в Винниках по 2 до 3 дітий денно.

— **Для Гусятинщини.** Вибори до повітової ради в Гусятині відбудуть ся: дня 16. падолиста з сільських громад (10 членів); дня 18. падолиста с. р. з міських громад (4 чл.); дня 19. падолиста з групи найвисше оподаткованих промисловців і торговельників (1 член); дня 20. падолиста з більших посілостей (11 членів).

— **Хто патріот — нехай прочитає та дасть «ниточку»!** Злишнім було бя вже підносити, як хосеними, а тим самим конечними суть в рускій суспільности всякі бурєи. Та у Львові була доси лише одна українсько-руська бурса, удержувана Руским Товариством педагогічним. Показало ся, що на Львів се за мало, бо бурса тота має того року аж 118 питомців — виключно учеників рускої гімназії. Тимчасом сотки учеників шкіл народних, сини руских селян, тиняють ся і дальше по норах, званих «станціями»! Що гірше, цілі маси селянських дітий мають утруднений вступ до шкіл середних, бо по наших селах на цілій повіт є ледво одна — дві

В. Вересаєв.

ЗАПИСКИ ЛІКАРЯ.

Переклала Маруся Полтавка.

(Дальше).

Перед нами людський організм з цілим богатством і різнородністю його органів, які вимагають широких і певних функцій. І жите не наче само взялось подивитись, що станєть з організмом, коли ставити його у найнеможливішій умови і обставини. Най одні люди цілий час стоять і ходять, не присїдаючи; і от стопа їх робить ся плоскою, ноги розпухають ся в невилічені рани. Най інші увесь час сидять, не встаючи; і стопа в них викривлюєть ся, печінка і легкі здавлюють ся, груба кишка гвето покриваєть ся гулями, з яких тече кров. Саночники у шибях цілий день безперестанно бігають з саночками по просїках рачки (на руках і ногах) видмухувачі по скляних фабриках цілий час роблять самими легкими, перемінюючи їх в міхи... Нема на світї таких неприродних рухів і положень, в яких жите не зневолювало бя людий проводити весь їх час, нема на світї таких отруй, якими би воно не зневолювало їх дихати, нема таких житєвих умов, у яких воно не зневолювало би їх жити.

Що йно повернув я від одної хорої папіросниці, що виробляє папіроси; вона живе в кутку з двома дітьми. Низька комната, сім кроків завдовжки і шість завширшки. Для мене мука пробути у ній 10—15 хвилини: в комнаті нема повітря, і то в буквальном значіню; лама,

заправлена й пущена як слід, чадить й димить, через брак кисеня; инакше як поводи її не можна пускати; важке й ногке, мов лише повітре, повне кислого духу випорожненє дитячих, махорки і нафти. З усіх кутків дивлять ся на мене, мов воскові і чудно неподвижні, лица дітий, з кривими зубами, курячими грудьми й з покривленими руками й ногами; у їх великих очах нема й слїду тої жвавости й веселости, які «властиві» дітм.

Взагалі, ставши лікарем, я цілком перестав уявляти собі, що іменно є властиве чоловікови. Чи властивим є для утомленого чоловіка хотіти спати? Ні, не властиво! Милосерна сестра, учителька, журнальний робітник утомлені й розбиті не можуть заснути без бромистого натру. Чи властивим є для чоловіка, що довго не їв, бажати їсти? Ні, не властиво! Йому, мов пересиченому обжорі, доводить ся штучно викликати апетит. Мене се поразило в більшости фабричних робітників і ремісників.

— **Робиш цілий день — машина стукає,** підлога під тобою трясє ся, ходиш, мов сей маятник. Утомиш ся на роботі гірш собаки, а про їдло й не думаєш. Усе лиш би квас пив. А з квасу яка сила? Живіт собі наливаєш, а більше нічого. Одна горівочка ще й ратує; випши чарочку — ну, й їсти захочеш.

Я кілька літ лікарюю в одній друкарні — і за весь сей час я ні одного разу не бачив старого складача. Нема старости, нема сивого волося — віджені оловняним порохом, люди єї завчасу лягають у могилу.

Житє робить над людьми свої проби і, глузуючи, подає нам для студюваня наслідки сих проб. Ми студіюємо і дістаємо яєне понятє

про те, як ділає на чоловіка хронічне отровне оловом, живим сріблом, фосфором, як впливає на зріст дітий брак світла, повітря і руху; ми дізнаємо ся, що з сотні прядільників живе поза сорок літ лише девять душ, що з трєх жінок, які працюють коло обробленя волокнатових річий, поза сорок літ переживає лише 6%... Дізнаємось також, що наслідком непомірної праці, в селянок на всі літні місяці цілком устає властиве жінкам фізіологічне жите, що швачки і дівчата, що вчать ся, за кілька літ дегенерують ся на безкровних, хорих виродів. Та й богато ще дєчого дізнаємо ся ми.

Але щож, що у всьому сьому може помогти наша медицина? Яка ціна її марним средствам, якими вона пробує підчиняти те, що так тяжко нівечить жите?... Великий чоловік висить на хресті, його руки й ноги пробиті гвоздями, а медицина обмиває його криваві рани арнікою і кладе на них ароматні обклади.

Але нічого більше вона й не в силі робити. Не може бути такої науки, яка навчала-б вилічувати рани, у яких стромлять гвозді. Наука може лише вказувати на те, що людскість так не може жити, що доконечного насамперед треба вирвати з ран гвозді. В двадцятих роках XIX. віка, після дослідів Віллерме, в мільгавєнєських ткальних половина дітий вмирала не доживши пятнайцяти місяців. Віллерме упросив фабриканта Дольфуса, щоби сей дозволив своїм робітницям після злогів шість тиждїв лишатись дома, з задержанєм платні, і се одно вистарчало, щоби смертність грудних дітий без всякої помочи медицини відразу вменшилась у двє.

Все яснійшим і невідпирійшим стає для мене одно: медицина не може робити нічого

4-класові школи — а суть повіти, де в жаднім селі таких шкіл нема! Щоби тому лихови бодай в части зарадити, отворила грибовицька філія Руского Товариства педагогічного під Львовом в початком біжучого року шкільного для дитий селянських, що хотять ходити до Ш. або ІV. класи шкіл народних, «Селянську бурсу» у Львові. Показуєсь однак, що бурсу ту дуже тяжко удержати з причини пануючої у Львові дорожні. Розходи бурси далеко перевишшають приходи. А що філія не має жадних фондів на покриття недобору, а бурсу хоче конечно удержати — звертаєсь до всіх щирих Русинів, приятелів нашої бідної дівтори — будучих борців за нашу волю — з просьбою о поміч. Особливо просимо наше патріотичне селянство львівського і сумежних повітів поспішити з помічю в натураліях. «Громада по нитці — тай бідному сорочка». Дуже, дуже просимо о ті «ниточки». Всі жертви просимо висилати до заряду бурси — уліця Коперника ч. 17. (Всі руско-українські часописи просимо повторити нашу просьбу).

— **3 Ярослава.** На дохід початої будови дому для рускої бурси відбуде ся в Ярославі дня 3. падолиста с. р. вечерок з танцями, про що повідомляючи П. Т. Публичку, просимо уклінно з огляду на ціль о як найчисленнійшу участь. *Виділ Бурси ім. св. Онуфрія.*

— **3 Романівки,** тернопільського повіта, пишуть нам: Дня 27. вересня с. р. відбули ся в нас і загальні збори ново заснованої пожарної філії львівського «Сокола». Збори отворив довгою промовою о. Григорій Чубатий, місцевий душпастир, почім приступлено до вибору виділу. Головою вибрано війта Павла Цебровського, а начальником стягу господаря Івана Машталіра. Збори покінчили ся відспіваннем народних имнів. Одушевлене селян з заснованя так хосенного в нянішних пожарних часах тов-а було велике. Найбільше заслужив са при заснованю романовецького «Сокола» п. Лев Сенік, студент техніки, який не щадив ні труду ні заходів і через два місяці приїздив часто з Тернополя, аби приготувати ґрунт і zorganizувати се товариство.

— **Вписи до «Висшого Інститута музичного»** відбувають ся щоденно в комнатах «Львівського Бояна» (ринок ч. 10. I. пов.) від 5—6. попол., в неділі і рускі свята від 11—12. передпол. Вписи будуть тривати лише до дня 8. жовтня.

— **Нова військова процедура.** З Відня доносять, що вже оброблено новий проєкт військової карної процедури. Подібно як в цивільних судах установлено дві інстанції: суди військові і суди ревісійні. В Галичині будуть: у Львові, в Перемишлі і в Кракові суди I. II. інстанції по однім для війська і кравової оборони. В Ярославі і в Станиславі будуть суди I. і II. інстанції для війська. В Тернополі, Золочеві і Тарнові будуть лише суди I. інстанції для війська.

— **Магістрації порядни.** Львівський магістрат славний з того, що свої акти перековує в каналах. Вчора рано найдено знова в магістрацкій кляоці 150 карт покликуючих резервістів на

иншого, як тільки вказувати на ті умови, при яких тільки й можливе здоровле і виліччене людий; але лікар, — коли він є справді лікарем, а не урядником медицини, — повинен насамперед боротись за усунення тих умов, які роблять його діяльність перовумною і безплотною: він повинен бути громадським діячем в найширшому значінню сього слова, він повинен не лише вказувати, він повинен борити ся і шукати доріг, як перевести свої вказівки в жите.

І се тим більше доконечно, що час не жде, і жите швидко тягне людскість у якусь зловіщю безодню. Що-раз більше зростає число «неврівноважених», «обтяжених» і алкоголіків, зростає число сліпих, глухих, гикавих. Найкращий показчик фізичного стану людности, — се процент спосібних до військової служби, — він знижує ся скрізь, мов барометр перед бурею: в Австрії нпр. процент спосібних до військової служби виносил в 1870 році—26%, в 1875 р. — 18%, а в 1880 — 14%! Се-ж дегенерация, якої хід можна майже дотикати руками! І не фантазиею а голою правдою віє від слідуячого грізного пророковання одного з антропологів: «Ідеал гармонійного і солідарного громадського устрою може не здійснитись, в наслідок людської дегенерации. Тоді зявить ся централізований феодално-промисловий устрій, в яким простому народови буде визначена, в трохи зміненій формі, роля спартанських гелютів, органічно приспособлених, в наслідок своєї дегенерации, до такого стану річій».

(Дальше буде).

вправи. Яким чином дістали ся сі карти до кляоки, не знати. Мабуть вольний, що розносил сі «запрошення» на вправи, влив ся і згубив їх там. Дивно однак, що ніхто з військового бюра не спитав вольного про дорученє карт. Питанє тепер, хто буде відсиджувати кару за 150 резервістів, ще не з власної вини ухилили ся до військових вправ? Може др. Малаховський?

— **Нещасна любов.** Справа самоубийства Гжесяка, судового помічника з Уланова, доси ще не вияснила ся. Позавчера приїхала до Львова мати Гжесяка і була вчора на похоронах свого однака. Гжесякова заявила слідчій комісії, що Ржелелівна мусіла(?) застрілити єї сина. Она все намовляла Гжесяка, аби з нею повінчав ся, хотий він ще не служив у війську. А він також любив єї горячо і певно не був би сам вибирав ся на тамтой світ, але разом зі своєю судженою. — Ржелелівну найдено в Удянові і на порученє прокуратури мають єї спровадити до Львова.

— **Самоубийство.** В Кракові в однім з тамошних готелів застрілив ся вчора Корнило Мандзій, судовий адюнкт з Чорткова. На картці написав перед смертю, що відбирав собі жите з причини невилічимої недуги. При нім найдено 4 листи: до родини у Львові і в Войниліві та до товаришів в Чорткові. З 24 патронів, що лежали на столі, був лише один вистрілений.

— **Огні.** В Сликівцях коло Тернополя вибух огонь в корчмі і перекинув ся на инші доми. Згоріло до тла 10 господарств вартости до 21.500 К. — В Тенлицях згоріла стодола зі збіжжєм нахтыра дїбр Геця Зандбанка, вартости 14.000 К. — В містечку Нароли згоріло оноді кілька домів вартости 2.670 К. — В Новосіліці, перемишляцького повіта, знищив огонь три селянські загороди. Школа виносить около 3.500 К. — В Вигоді коло Долини згоріло оноді 15 господарств. — В Збейсках коло Львова згоріла вчора стодола зі збіжжєм. — З Делятина доносять, що в камеральнім лісі Лубіжні вибух дня 4. с. м. пожар і знищив значну часть ліса.

— **Нещасливі пригоди.** Оноді утопив ся в ріці Рабі з необережности 10-літній син селянина з Волиці, Іван Матура. — В Скавентині, підгаецького повіта, посварили ся в корчмі два робітники, Яков Томчик і Михайло Рінчій. Опісля прийшло між ними до бійки, в якій Рінчій побив Томчика колом так, що сей помер.

— **Розрухи в Сеґедині.** Вчора з нагоди народного обходу в Сеґедині прийшло до кривавої стрічи з війском. На памятник Кошута зложено рано вінець з напистою: «Задержані в службі жовніри 3-го року». Вінець той зараз таки забрали на приказ команданта гонведів кілька офіцирів та зложили в м скім уряді, мотивуючи той крок тим, що — мовляв — жовнірам не вільно займати ся політикою. Коли про се дізнали ся члени скликаного на вчора віча, удали ся з послом Болтнером до міського уряду з жаданем видачі вінця. Вінець товпі видано, а серед того бурмістр заявив, що памятник належить до міста та що військова власть не має права в се мішати ся. Опісля відбуло ся перед памяником Кошута зібранє, на яким виголошено кілька острих промов під адресою війська. Пополудни зібрала ся під памяником знова численна товпа, бо розійшла ся вістка, неначеб командант гонведів хотів знова усунути той вінець, зложений тимчасом наново у стіп памятника. Невдової під памятник прийшло дві компанії 46. п. п. і мимо опоры зібраних вінець забрали та помашерували до касарні. Товпа поспішила за війском не жалючи по дорозі ріжних епітетів, а опісля й каміня. Тоді військо звернуло ся до товпи з баґнетами і змусило єї до утечі. А коли військо прийшло вже до касарні, товпа зібралась наново та домагала ся остро видачі вінця. Колиж відповіди не було ніякої, тоді народ став бомбардувати касарню камінєм та вибив всі шибї. Тоді отворено браму касарні: на товпу вихали гузари, а за ними машерувала компанія шхоты з наложеними на карабіни баґнетами. Понеслась команда стріляти і ранено тяжко пять осіб. Опісля обставлено війском всі уліці, які лишень ведуть до касарні. В місті поліція берегла помещкань офіцирів, яким товпа повибивала шибї. Вечером коло 8. год. тягнула уліцями товпа, зложена з 8.000 люда. Знова прийшло до забурень та стрічи з війском та на якийсь час удало ся завести спокій. Війско сконсигновано. Уліцями ходили патрулі. Бурмістр повідомив телеграфічно міністра справ внутрішних. О 10. год. вечером прийшло до авантури між патрулю а публичку, що саме тоді вертала з театру. Около півночі зібрала ся на двірці величезна товпа: рознесла ся чутка, мовби в Темешвару мав приїхати 61. п. п. На разі не було поважнійшої стрічи публички з війском.

— **Цензурна гумористика.** Російська цензура головно в менших містах старає ся бути часом дотепною і не дозволяє друкувати вісток про такі справи, від яких російське самодержавє зовсім не заколибало би ся. Так приміром «Московскія Ведомості» доносять, що цензор в Красноарську вичеркнув в місцевій газеті «Свізей» вістку, що «лід на ріці порушив ся». Можливо однак,

що від льду на ріці могла рушити ся ціла Росія, а цензор був би стратив посаду. Другим разом сей самий цензор сконфіскував в часописі «Енїзей» отсі слова: «в однім крамі продає ся масло з перемішкою смальцю». Туздавсь, смалець був причиною строгости цензури, бо, звисно, хто мастить, той їде. І крамар мусів помастити цензора. Однак редакция телеграфічно віднесла ся до Петербурга до «головного уряду для справ друку», і внаслідком сеї жалоби цензора перенесено, бо за богато дозволя себе мастити. «Сибірскій Вєстник» ужив раз поетичного звороту «цар-мирогворець», але цензор добачив в сім обиду пануючого дому і счеркнув єї слова, мабуть уважав їх незаслуженними. «Петербургскія Ведомості» доносять, що цензура в однім з провінціональних міст заборонила печатати «відозву комітету міністрів в справі складок на сибірські церкви». Цензор уважав ся висшим і розумнійшим, чим всі російські міністри разом. На сім однак не koniecь. Наслідник престола в часі свого побуту в місті Орлі відповів між иншим депутації дворянства: «Задачею дворянства є борба з віковим ворогом, темнотою народною; єго цілюю є ставати в обороні рідного народа, стеречи єго від обманства, напасті і кривди». Сю промову наслідника престола в цілости помістили усі російські часописи, а цензор в Орлові приказав місцевим газетам пропустити наведені слова і стало ся по єго воли.

— **Тасмична драма.** В однім з готелів в Гамбургзі замешкав оноді 25-літній мущина і вписав ся в готелевій книзі яко академик Шліхт з Триєсту. Другого дня рано найдено єго з перестріленою грудню, але живого. Прибувшому комісарю він заявив, що є купцем, але назвиска не хотів подати. До Гамбургга приїхав зі своєю судженою, і ту обоє мали відобрати собі жите. Она вже втопила ся. Єї назвиска не виявив також. Про правдивість єго зізнань свідчать найдена при нім картка, писана єго судженою: «Дорога мамо, умираю добровільно! Твоя Р.»

— **Конкурси оголосили:** Повітова рада в Калуші на посаду лікаря при повітовім шпиталі в Калуші. Плата 1400 К річно. Речинець вношеня подань кінчить ся 31. жовтня с. р. — Президия намісництва на посаду повіт. ветеринаря в Х кл. рангі з речинцем до 31. жовтня с. р. — Президия намісництва на посаду санітарного конценіста в Х кл. рангі з речинцем до 20 жовтня с. р. — Президия вис. кр. суду у Львові на посаду старшого офіциала канцелярийного з речинцем до 20 жовтня с. р. — Кр. рада шкільна на посаду шкільного слуги при гімназії в Золочеві з речинцем до 22. падоливта с. р. (Газета Львівська ч. 228).

— **Дрібні вїсти.** Презесом повітової ради в Дрогобичи вибрано знова п. Леонарда Висневского, а єго заступником кс. Мих. Сервацкого. лат. пробоша в Дрогобичі. — Вчора ві вторник була затьма місяця. У Львові бачено koniecь затьми від год. 5-24 до 6-03 вечером.

Послїдні вїсти.

— **Справа атца Семїонова.** На день 16. с. м. розписано перед судом присяглих у Львові дальшу розправу проти нашого редактора п. Льва Лопативського, обжалованого о обиду чести атца Семїонова з Коломиї.

— **Засіданє галицького союму** почало ся нині о 10-20 год. Між иншими відчитано петиції пп. Богачевского і Олесницького в справах запомоги для тов-а «Руслан» і для рускої бурси в Новім Санчі, та інтерпеляцію п. Олесницького в справі дефравдації в громаді Качанівка, скалатського повіта.

З дневного порядку приступлено до першого читаня звіту кр. виділу про криві заведеня наукові, почім розвинула ся широка дискусия на тему галицьких шкіл. Між иншими забрав слово пос. о. Богачевский і неоспоримими фактами доказав, яка кривда дїє ся Русинам на поля шкільництва, та які переслїдуваня мусять зносити рускі учителя. О год. 1 1/2 промовляв ще пос. Богачевский.

Телеґрами

з дня 7. жовтня.

Відень. Нині приїхав ту б. президент угорського кабинету, Кольман Сель і буде на авдиєнції у цїсаря.

Рим. Російскій цар приїде ту дня 26. с. м. в гостину до італійського короля, а другого дня відвідає папу в Ватикані.

Дармштад. Вчора відбуло ся ту цивільне вінчанє кн. Андрея грецкого з княжною Алїциєю Батенберг.

Арментієр. Страйк ткацких робітників приняв широкі розміри. Доси застрайкувало 25.000 робітників. Прийшло до бійки страйкарів з жандармами.

